1943. március 10. Szerda | Ára 12 fillér | AZ ELSÖTÉTÍTÉS: 1943. március 11. Csütörtökön, este 20.00 kezdődik vége reggel 5-kor

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 56 (3218) szám | KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP | Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Harmadik világháboru

(P. Á.) Abban a hamis túlképzelődésben, mellyel már a győzelmet kezdik ösztogatni maguk között az amerikai háborus kirándulók, ujabb forduló keletkezett. Ujabb felszökkenő gondolatröppenés. *Wallace,* az Egyesült Államok helyettes elnöke jónak látta, hogy figyelmeztetően rámorduljon a Szovjetre, mely szintén azt hiszi, hogy téli előretörései megállíthatatlanul továbbsodorják az eseményeket Európa sorsa fölött. Amint a naponkinti közlésekből tudjuk, ez a megállíthatlanság nincs meg, sőt visszafordulás lett belőle. Aztán a világ egyéb harctéri területein, meg az angolszász hajóveszteségekben se nagyon érik a győzelem ellenfeleink javára. Mindazonáltal nemcsak osztozkodó élénkséggel tárgyalnak a győzelem utáni medvebőrről, hanem mindinkább össze is vesznek ezen a képzeletbeli zsákmányon.

Wallace, az Egyesült Államok helyettes elnöke már odáig megy, hogy az Ohio nevü amerikai államban tartott legutóbbi előadásán a Szovjet ellen a következő kifakadásra jutott: „A harmadik világháború elkerülhetlennek látszik, ha a mostani bonyodalom befejezése előtt nem jön létre kielégitő megállapodás a nyugati demokráciák és a Szovjet között." Ez a kiszólás igen jellemzően világítja meg azt a távlatot, mely felé az amerikánizmus és bolsevizmus mostani szövetsége vezetné az emberiséget. A bolsevizmus az emberi nyomornak és elégedetlenségnek gyűlöletben való szervezkedése, az amerikanizmus a gazdagságnak bizonyos felső rétegekben összesűritett hatalma; ennek a kettőnek a szövetsége csak ideiglenes lehet, hogy együtt letiporják a feltörekvő, a maguk sorsát élni akaró népeket. Ennek a kettőnek a győzelme míg egyrészt a világ rabszolgásítását jelentené, másrészt kényszerítően azzal a következéssel is járna, hogy a gazdagság összesűrített hatalma végül a nyomor és elégületlenség összesűrített hatalmával is összeütközésbe jutna.

Ebből csakugyan harmadik világháború lenne. Olyan, amelyik soha véget nem érne, míg a gyűlölet mindent ki nem irtott. Nagyon érdekes, hogy Wallace úr ezt a kifejlést előre látja, habár talán nem is képzeli el úgy a dolgot, hogy a harmadik világháboru nemcsak az amerikanizmussal végezne, hanem az emberiség fölfelé törekvő életével is. Ő valahogy úgy képzeli el a harmadik világháborút, hogy akkor a Szovjettel való peres kérdést majd az amerikanizmus fogja a maga javára eldönteni. Technikai fölénnyel, pénzzel, harctérre hajtott emberekkel majd legyűri azt a Szovjetet, amelyik most nem akar neki engedelmeskedni. Pedig a harmadik világháború nem a technika mérkőzése lenne, hanem a lelki elvadulásoké, amelyeknek nem imponálna se technika, se jóság, se hit, se erkölcs, se népi önbizalmak fönsége és alkotó munkavágya.

A világháborut bizony most kell befejezni, ebben a második kiterjedésében. Wallace szavai csak azt bizonyítják, hogy az ő győzelmük ugy, ahogyan ők elképzelik, csak harmadik világháborut hozna. Más módját kell keresni a győzelemnek, nem az olyant, amilyen angolszász oldalról sziszegő tehetetlenséggel akar megsemmisitő eredményekre jutni. Az egyik angol államférfi, a hadigazdálkodás volt minisztere, Duff Cooper legutóbb így nyilatkozott egy genfi távirat szerint: „Bármiként végződjék a háború, gondoskodni kell arról, hogy a háború után no legyen többé német nemzet." Egy nemzet kiirtására törekedni, — ez valami előrevetett árnyéka annak, hogy miként menne a harmadik világháboru a mindenki kiirtására. Ilyen háborus célokkal győzni nem lehet. Van az emberek fölött álló mindenható Akarat is, mely a második világháborut harmadik világháborúvá fajulni nem engedi.

Kikényszeritették a japánok a Jangcse folyón való átkelést

A déli parton elfoglaltak négy várost. — Ujabb su yo bolsevista tömegtámadások hiusultak meg Sztaraja Russza és a Lovat-könyök vidékén

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: **Az angol hirszolgálat szerint a Csungkingban kedden este kiadott hadijelentés beismeri, hogy a japán haderő keddre virradó éjszaka kikényszeritette a Jangcse folyón való átkelést. Kedden délelőtt a folyó déli partján a japánok 4 várost elfoglaltak.**

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: **Mc Arthur északamerikai tábornok főhadiszállásának jelentése szerint 26 ellenséges repülőgép, vadászgépek kiséretében támadást intézett az uj-guineai Wan ellen, amelynek repülőterét bombázták és nagy károkat okoztak.**

Teljesen felmorzsoltak a németek egy ezrednyi erősségü, előretörő bolsevista harccsoportot

Berlin. (MTI.): A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről: Sztaraja Russza és a Lovat-könyök területén újra súlyos bolsevista tömegtámadások voltak. A bolsevisták támadásaikat egészen az Ilmen-tóig terjesztették ki, azonban hiába kísérleteztek, mert a német hadosztályok már teljes számban elérték az időközben jól kiépített Lovat-könyökben az állásokat, melyeket szilárdan tartanak. Azok a szovjet fáradozások, amelyek az északi szárny legyűrésére irányultak, széles vonalon meghiusultak. Gyalogos támadásaik alkalmával hétfőn legalább két szovjet lövészhadosztály semmisült meg. Csak a halottak száma, akik a német vonalak előtt feküsznek, több mint 3800. Ezenkivül az amugy is takarékosan felhasznált bolsevista harckocsik közül 9-et a német páncélos elhárító ágyúk és légvédelmi ágyuk kilőttek. A német vadászrepülők 11 páncélos bombázót lőttek le. A középső szakaszon a tervszerű német hadmüveletek továbbra is megzavarás nélkül folytak.

Csak egyetlen egy helyen nyomult előre egy nagyobb bolsevista harccsoport, körülbelül ezrednyi erősségü, a német páncélos és gyorscsapat készenléti állásokig, ahol azonban percek alatt megállitották, körülfogták és teljesen felmorzsolták.

Huchiniesi területén a szovjet csapatok az utóbbi napok súlyos veszteségei után tartózkodók. Orelnél és a Kurszktól nyugatra levő területen a bolsevisták más szakaszokról odavont erőkkel támadtak, anélkül azonban, hogy akár helyi áttörést is ki tudtak volna erőszakolni. Azokon a területeken, ahol a legsúlyosabb harcok tomboltak, a szovjet páncélosok érzékeny veszteségeket szenvedtek. A harcokból a német zuhanó és bombázóezredek is kivették részüket és 11 szovjet páncélost semmisítettek meg. Német vadászrepülők 12 szovjet gépet lőttek le. A tüzérek még 3 szovjet repülőgépet pusztitottak el. A Kurszktól nyugatra levő dombos vidéken egy szovjet sizászlóalj részben német egyenruhában átcsúszott a német állások között. A németek körülvették és néhány fogoly kivételével teljesen elpusztitották. Kurszktól délre vegyes német kötelékek eredményes támadások során állásaikat kelet felé előretolták, amivel állásrendszerüket lényegesen megjavitották.

Berlinből jelentik: (MTI) A keleti arcvonal középső szakaszán a német csapatok 10-én, mint a Német Távirati Iroda értesül a Rzsevtől délnyugatra fekvő Bjelij községet tervszerüen, az ellenség nyomásától vagy zavaró kisérletétől mentesen, a harci berendezések szétrombolása és az összes ellátóberendezések elszállitása után kiüritették. Az ellenség csak habozva követte a német hadmozdulatokat.

Rómából jelentik: (MTI) A szerda reggeli olasz lapok közlik a február havi olasz veszteséglistát. Eszerint a veszteségek a következők:

a) A hadsergnél és a milicánál: 1. Észak-Afrikában: elesett 436, megsebesül, 579, eltünt 1364. 2. Szovjet-Oroszországban: Elesett 3126, megsebesült 12.793, eltünt 38.918. 3. A Balkán-félszigeten: elesett 375, megsebesült 723, eltünt 91. 4. Az anyaország területén elesett 76, megsebesült 124.

b) A haditengerészetnél: elesett 92, megsebesült 156, eltünt 484.

c) A légierőnél: elesett 59, megsebesült 68, eltünt 133.

d) A kereskedelmi tengerészetnél: elesettt 149, megsebesült 21.

Uj, hatalmas teljesitményü német bombázók jelentek meg London felett

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Brit bombázó repülőgépek március 10-re virradó éjszaka délnémet terület fölé repültek be. A bajor főváros és vidéke fölött tervszerütlenül dobtak le gyújtó s rombolóbombákat. A lakosságnak veszteségei voltak. Különösen lakóépületekben és kulturális szempontból fontos középületben keletkeztek károk. Az eddig beérkezett jelentések szerint legalább 17 támadó gépet lelőttek.

Német harcirepülőgépek március 10-re virradó éjszaka kemény csapásokat mértek Nagybritannia keleti és déli partvidékének háborus szempontból fontos ellátási és kirakodási kikötőire. Jó látási viszonyok mellett a ledobott bombák súlyos pusztitásokat okoztak.

Róma. (MTI.) A Popolo di Roma Stockholmon át jelenti, hogy a legutóbb London ellen intézett német légitámadás során Londonnak súlyos ketlemetlenséget okozott az új „Heinckel 177" mintáju német négymotoros bombázók megjelenése. Ezek a német bombázók, amelyek hat tonna bombaterhet birnak magukkal vinni, szakértők szerint minden nehézség nélkül megtehetik az útat bombaterhükkel Newyorkig és vissza közbeeső leszállás nélkül. Hír szerint ezeknek a gépeknek tömeges gyártása már megindult.

Ujabb szigoru rendelkezések a német polgári mozgósitás keretein belül

Berlinből jelentik: (MTI) Az általános polgári mozgósitással kapcsolatban ismét ujabb rendeleteket adtak ki, amelyek alkalmasak arra, hogy a polgári társadalom minden erejét kizárólag a háboru szolgálatába állitsák. A vasutak és szállodák zsufoltságának elkerülésére kizárólag szolgálati és hivatásbeli célból szabad a vasautakat használni. Valamely városban éppen emiatt nem lehet 3 napnál tovább tartózkodni. A szabóiparban az ujabb rendelkezések szerint a javitások a jövőben megelőzik az uj ruha készitését. Május 15-ig egyáltalában nem szabad elfogadni uj ruhára rendeléseket, valamint a munkában levő uj ruha varrását nem szabad folytatni, hogy jusson idő a javitásokra. A fényképezéshez szükséges nyersanyagot és egyéb cikket csak hivatásos fényképészeknek szabad kiszolgáltatni, azoknak is csak engedélyezett célra.

Kedvező az ország helyzete a heveny fertőző megbetegedések terén

A MTI jelenti: 1943. februárjában a heveny fertőző megbetegedések sehol sem léptek fel járványszerüen. Különösen feltünő, hogy az influenzás megbetegedések száma jóval kisebb maradt, mint ahogy a mult esztendő tapasztalatai alapján várható volt. Kevesebb volt a kiütéses tifusz megbetegedés is. Az év elejétől február 27-ig 99 kiütéses tifusz megbetegedést jelentettek be az egész országban, mig a mult év ugyanezen időszakára 120 megbetegedés esett. Difteriás megbetegedések száma valamivel több volt, mint az előző évben. Feltünően alacsony volt a kanyarós megbetegedések száma. A többi fertőző megbetegedés nagyjából változatlan, illetve nem lépte át a szokásos határt.

8 fillérrel drágábban adta a tejet — ötszáz pengőre büntették

Nagyvárad. Saját tud. Jóloltozott, szemmelláthatóan módosabb, középkoru falusi asszony áll dr Borslay István büntető egyesbiró, mint uzsorabiróság előtt. Az a vád ellene, hogy 1941-ben, amikor a tej hatóságilag megszabott legmagasabb ára 28 fillér volt vidéken, ő, mint állandó tejesasszony, 36 fillért kért és fogadott el érte literenként, Ősi pusztán. Az árdrágitást tehát folytatólagosan követte el.

— Mikor született? — kérdi a biró

— Azt nem tudom... 44 éves vagyok

— De mégis mikor? Krumplikapáláskor?

— Dehogy — feleli szabadkozva — amikor a disznót öltük!

Igy lassanként kiderül minden, többek között az is, hogy a folytatólagos árdrágitást valóban elkövette. Ezért a biróság jogerősen 500 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Özv. Ungur Gergelyné csöndes megadással fogadta az ítéletet, de arcáról azt a megállapitást véltük leolvasni hogy: nem érdemes árdrágitani!

Rossz üzlet a „paksus"-hamisitás

Venter Péter és Béres József két-két hetet fizetett rá

Nagyvárad. Saját tud. Venter Péter és Béres József nagybáródi földmüvesek, mivel külön-külön egyiküknek sem volt elegendő pénze, 1941. áprilisában közösen vásároltak egy 6 éves tehenet egy kéthónapos borjuval. Egy hét mulva azonban meggyőződtek arról, hogy a tehén sem tejet nem ad, sem húzásra nem használható, ezért elhatározták, hogy tuladnak rajta. Közben azonban történt valami, s éppen ez a valami az, ami az egyszerü kis adásvételi ügyletet bünüggyé duzzasztotta.

Az történt ugyanis, hogy a járlatokat, amelyeket nem irattak át a saját nevükre, Béres József vette magához. Béres a kocsmában összetalálkozott egy Faur nevü emberrel, aki elcsalta tőle a tehénre szóló „paksust" s 3 pengő 33 fillért és egy üveg sört fizetett érte. Minthogy azonban az állatok továbbadásához szükségük volt járlatra, Béres megállapodott Venterrel abban, hogy Venter a községházán az édesanyja nevére kér járlatot. Ez meg is történt, s minthogy özv. Venter Mihálynénak szintén volt tehene, a községházán kiadták a járlatot minden különösebb utánaérdeklődés nélkül. Venterék azután el is adták a jószágokat Gavrilusz Demeter révi lakosnak s a vételáron testvériesen megosztoztak.

A kir. ügyészség Venter ellen kétrendbeli közokirathamisitás, Béres ellen pedig hamis közokirat használatával elkövetett, kétrendbeli büntett cimén emelt vádat, s ügyüket szerdan délelőtt tárgyalta a nagyváradi törvényszék Váradi-tanácsa.

A vádlottak beismerő vallomása, valamint a vád- és védbeszéd elhangzása után a biróság bünösnek mondotta ki a vádlottakat kétrendbeli közokirathamisitás, illetve hamis közokirat felhasználásának vétségében és ezért őket összbüntetésül 2—2 heti fogházra ítélte.

Rendkivüli ülésen foglalkozott az IPOK a tanonckérdés megoldásával

Határozati javaslatot fogadtak el az országos rendezés érdekében

A különböző ipari szakmákat erősen foglalkoztatja a mindjobban észlelhető tanonchiány. A kérdés gyökeres megoldása végett az IPOK rendkivüli választmányi ülést tartott, amelyen az iparügyi minisztérium is képviseltette magát. Számos felszólalás után a következő határozati javaslatot fogadták el:

1. Állitsák össze az ország tanoncmunkaerő statisztikáját abból a célból, hogy megállapithassák, mennyi az iparos utánpótlás szempontjából nélkülözhetetlen évi tanoncszükséglet. Az ipari utánpótlás zavartalan biztositása érdekében egyes, különösen tanonc-szegény iparágak kötelezessenek a szükséges tanonclétszám alkalmazására.

2. Azokban a városokban, ahol az önálló iparosok létszáma az 500-at meghaladja, tanoncotthonokat kell felállitani. Az otthonok fenntartási költségeiből felerészben a város, felerészben az állam gondoskodjék.

3. A tanoncoktatás ügyét a kultuszminisztériumból helyezzék át az iparügyi minisztériumba.

4. Összhangba kell hozni a tanoncok műhely, iskola és leventeoktatását.

5. Körzeti szakirányu tanonciskolákat kell felállitani.

6. Szükség van szakirányu műhelyterv kidolgozására és ennek alapján a tanonc szakmai előmenetelének ellenőrzésére.

7. Rendezni kell a tanoncok keresetét.

8. Minden évben országos tanoncversenyt és kiállitást rendezzenek, amely nemcsak a dicséretes munkát kiállitó tanoncok, hanem mestereiknek is kitüntetést hoz. (Magy. Tud.)

Uj rendszer lép életbe a külföldi lóvásárlások terén

Ellenőrzi a Mezőgazdasági Kamara a kereskedők tevékenységét

A Magyar Tudósító jelenti: A külföldi lóvásárlásokat a jövőben a következő rend szerint honyolitják le:

1. 1943. március 15-től kezdve a külföldi lóátvevő bizottságok elé csakis olyan lovak vezethetők, amelyekről a magyar lókereskedő az eladó gazdával való megegyezés alapján előzetes kötlevelet állitott ki.

2. Ezeket a kötleveleket a kereskedő a bizottság megérkezése után köteles a bizottság vezetőjének azonnal átadni. Csakis ezután veheti kezdetét a kötlevéllel ellátott lovak elővezetése.

3. Megszünik a külföldi lóátvevő bizottságoknak az országos vásárokon való lócsorozása. Helyettük és részükre a magyar exportlókereskedők vásárolnak a vásárokon. Annak azonban nincs semmi akadálya, hogy az ott megvett lovakat a külföldi bizottság ugyanazon a napon és helységben a vásár után, de nem a vásár területén megszemlélje és sorozza.

4. A Mezőgazdasági Kamara a kereskedők munkáját úgy mint eddig ellenőrzi. A gazdáknak a kialkudott árat minden levonás nélkül ki kell fizetni és ügynöki díjat sem lehet felszámitani.

5. A szemvizsgálati dijat mindenkor az eladó tartozik megfizetni, de ezt is csak akkor, ha a ló szeme hibátlan volt. Ha a ló valamilyen szemhiba miatt nem vált be, szemvizsgálati díjat nem kell érte fizetni.

6. Továbbra is fennáll az a korábbi korlátozás, hogy külföldre csupán olyan lovakat szabad eladni, amelyek legalább három hónapig voltak az eladó tulajdonában. Ezért a járlatokon mindig pontosan fel kell tüntetni azt az időt, amióta a ló a gazdájánál volt. Nem elég csak az évszámot kiirni, de részletesen meg kell jelölni a hónapot és napot is.

7. A járlatokat irányitással kell ellátni.

8. Kancák külföldre általában csak 10 százalékban mehetnek ki, ilyenek is csak akkor, ha legfeljebb II. osztályuak. Ennél jobban osztályozott törzskönyves kanca csupán akkor adható el, ha a gazdája hiteles állatorvosi bizonyitványnyal igazolja, hogy lova tenyésztésre bármi ok miatt alkalmatlan.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Pista tekintetes úr.
BELVÁROSI: Döntő mérkőzés és Stella Duó személyesen.
KORONA: Külvárosi örszoba.
CASINO: India tigrise.

Ünnepélyt rendez a Római Katolikus Nőszövetség a sebesültek javára

Nagyvárad. Saját tud. Március hó 28-án délelőtt 9 órakor az ujvárosi Szent László plébánia-templomban, a Római Katolikus Nőszövetség Bihari kerületi központjához csatlakozott összes nagyváradi katolikus asszony- és leányegyesület tagjai közös szentmisén vesznek részt és közös szentáldozásukat engesztelőleg ajánlják fel a világ békéjéért. A szentmise szónoka P. Kardas József jezsuita atya.

Ugyanakkor pontosan délelőtt fél 12 órai kezdettel a Katolikus Kör nagytermében ünnepély lesz a sebesültek javára. Az ünnepség szereplői között lesznek: Nemes Czike Gáborné Lovich Ilona irónő és Török Erzsébet kolozsvári előadó- és énekművésznő.

Ezerédes és lepecsételetlen öngyujtó ügye a törvényszék előtt

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi törvényszék dr Gavallér László egyesbirája vámorgazdaság és mesterséges édesitőszer forgalombahozatalával elkövetett jövedéki kihágás miatt Láng Jakabnét 150 pengő 68 fillér pénzbüntetésre ítélte. A büntetés nem fizetés esetén 10 pengőnként egy-egy napi fogházra változtatható. Özvegy Berec Károlyné szintén jövedéki kihágással vádolva került a biróság elé. Férje halála után ugyanis néhány „lomot" vitt a piacra s ezek között lepecsételetlen öngyujtó is akadt. A hatóság tettenérte s eljárást inditottak ellene. A biróság előtt Berecné azzal védekezett, hogy nem akart kihágást elkövetni s fogalma sem volt arról, hogy a piacra vitt áru miatt bajba kerülhet. A biróság — miután a törvény nem tudván senkit sem mentesit, Berec Károlynét bünösnek mondotta ki jövedéki kihágás vétségében, az enyhitő körülményeket azonban figyelembe vette s 22 pengő pénzbüntetésre ítélte. Mindkét ítélet jogerős.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Más arcvonalról von el csapatokat a szovjet hadvezetőség a déli szakasz erősitésére

Stalin a fenvegetett déli frontszakaszra utazott. — Japán kötelékek átkeltek a Jangcse folyón

Hankauból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: *A japán kötelékek Honan tartomány északkeleti részében átkeltek a Jagcse folyón.*

Rómából jelentik: (MTI) *A Tribuna tifliszi jelentése szerint Sztalin egy hét óta távol van Moszkvából. Azt hiszik, hogy a harctér déli szakaszára utazott.*

Berlinből jelentik: (Interinf) *Német buvárnaszádok az Atlanti-óceáni csatában az összes tengereken elsüllyesztettek 8 hajót. 52.000 tonnával Az elsüllyesztett hajók között van két lőszerszállitó gőzös is. E két hajó a levegőbe repült.*

Bernből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: *Londonból jelentik hogy Angliában bizonyos aggodalmat kelt a sorozás nagyarányu fokozása Ennek egyik jele, hogy sok londoni rendőrt is katonai szolgálatra rendeltek be és helyüket nem pótolták másokkal. Tengerészeti körökben is erős aggodalommal találkoznak, mert a buvárhajóharc erőteljes fokozására számitanak.*

Tovább halad előre délen a német ellentámadás

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti Bár az útviszonyok a lehető legnehezebbek, a német ellentámadás a keleti arcvonal déli szakaszán tovább halad előre. A szovjet hadvezetés sietve más arcvonalról von össze csapatokat. A helyenként erős ellenállást a német csapatok heves küzdelem után letörték és északnyugati irányban 20—25 kilométerrel nyomultak előbbre. Charkovtól nyugatra fontos közlekedési vonalakat vettek birtokukba. A Ladoga-tótól délre a bolsevista csapatok beszüntették támadó tevékenységüket A német nehéz tüzérség is lőtte Leningrádot. Az angol légierő a 8-ra virradó éjjel ujabb terrortámadást intézett Nürnberg ellen. Három kórházat súlyos találat ért. Rombadőlt a szinház, a germán muzeum és a vámpalota. A vámpalota Nürnberg városrészének legértékesebb épülete volt. Ép úgy minden külföldi ismerte a germán múzeumot, aki Nürnberg városában megfordult.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1018. közleménye: A tuniszi arcvonalon helyi jellegü hadműveletek folytak. Német vadászok öt ellenséges gépet lőttek le. A Földközi-tengeren hajókaravánt kísérő vadászok ellenséges támadást vertek vissza és lelőttek öt gépet. A keddre virradó éjjel ellenséges gépek támadást intéztek Palermó ellen. A lakóházakban okozott kár csekély. Három halott és öt sebesült az áldozat.

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: London aggódik Tunézia sorsáért és az *Afton Tidningen* londoni jelentéseiben rámutat arra, hogy az északafrikai helyzet sokkal lassabban fejlődik, mint ahogyan azt elképzelték. Senki sem tagadhatja, hogy a németek jelentős sikereket értek el. Még nem lehet tudni, hogy a casablancai értekezlet szakértői mikorra tűzték ki az északafrikai hadjárat kezdetét, azonban aggódnak, hogy a tengely kezdeményezése áthúzza a szövetségesek terveit.

Erősebb ellenállásba ütköztek Arnim előnyomuló csapatai

Berlin. (Interinf.) Észak-Tuniszban a Serrat-foktól nyugatra előnyomuló német csapatok hétfőn erősebb ellenállásba ütköztek és előnyomulásukat egyelőre nem folytatták. Míg a tuniszi arcvonal északi szárnyán eddig csak angol csapatok voltak, hétfőn amerikai kötelékek tüntek fel. A kölcsönös légitevékenység hétfőn egész Tunisz légiterében csekély volt. Német vadászok öt angol gépet lőttek le.

Észak-Afrikában a német-olasz páncélos hadsereg arcvonalán a hétfői nap nyugodtan telt el. A tengelycsapatok ütegei még az előtérben visszaverték az angol csapatok kisebb rohamcsapat vállalkozásait és két angol páncélost fejgyujtottak. Bombatalálatok elnémitottak két taracküteget. Német vadászok 18 ellenséges tehergépkocsit megsemmisitettek.

További állásokat foglaltak el Charkov előtt a német csapatok

Berlin. (Interinf.) A keleti arcvonalon a harcok gyujtópontja továbbra is a déli szárnyra esik. Hétfőn a német támadás a charkovi arcvonalon tovább haladt előre északi irányban és Charkov előtt több fontos vasutvonalat és országutat birtokba vettek a német csapatok. Több helyen átlépték a Charkov—Poltava közötti vasutvonalat és elfoglalták Valakit és Ljubatint. A német és szövetséges légierő szintén kivette részét a harcokból. Zuhanóbombázók több nagyobb szovjet ellenállási fészket vertek szét. Német előretörések eredménnyel jártak a Charkovtól délre lévő szakaszon, valamint Izjumtól délkeletre is. Német csapatok itt további állásokat foglaltak el. A repülők a szovjet arcvonal mögötti vasuti forgalmat támadták. Magyar vadászbombázók közreműködésével hatalmas pusztitást végeztek vasutakon és pályaudvarokon. A kubáni hídfőnél csak helyi harcok folytak. Kubán folyó völgyében német hegyivadászok két szovjet zászlóalj támadását verték vissza.

Inonü török elnök megerősitette Szaradzsoglu uj kormányát

Törökország aggódik a Szovjet területi igények mohósága miatt

Ankarából jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Szaradzsoglu miniszterelnök megalakitotta az uj török kormányt. Külügyminiszter ujra Menemedzsoglu lett. Az uj kormány összeállitását Inonü elnök megerősitette.

Ankara. (MTI.) Törökországban nagy figyelemmel kisérik a lengyel-orosz viszály alakulását. Politikai körökben természetesen nem nyilatkoznak, mert hiszen a semlegességet olyan szigoruan értelmezik, hogy a hadviselők dolgait egyáltalán nem birálják. A török politikai felfogás, amely minden nemzet jogainak elismerésén és az erőszak alkalmazásának kizárásán alapszik, elég a következtetések levonásához. Igen tanulságos megfigyelni, hogyan kezeli a sajtó a lengyel-orosz viszályt. A *Tasviri Efkiar* hangsulyozza, hogy az oroszok első sikerének kivivása után az atlantiegyezmény aláirói nehéz helyzetbe kerültek. Tisztán látszik, hogy az orosz követelések összeegyeztethetetlenek az egyezmény határozott intencióival. Ha a Szovjet a második arcvonal megteremtése előtt megveri a németeket, Lengyelországnak nemcsak határai, hanem függetlensége is veszélyben forog. A tengelybarátnak nem nevezhető *Vatan* megállapítja, hogy a Szovjetunió fájdalmas meglepetésül szolgált azoknak, akik azt hitték, hogy a Szovjet is hozzájárul a holnap megértésének megteremtéséhez. A bolsevista törekvések feltámasztották a pánszláv rémképét. Az angolbarát Jeny Sabaliban Jalcsin képviselő megállapítja, hogy az atlanti-óceáni egyezmény aláirásakor nem gondoltak arra, milyen időponttól kezdjék tiszteletben tartani a nemzetek jogait. Nyilvánvaló, hogy a Szovjet nem akarja elismerni az 1939 évi határokat, sőt az előző világháboruból adódó határokat sem. Vajjon a lengyelek után más népekre is sor kerül? Az 1939 évi határoknak a nemzetek történelmi jogairól vonatkozó hivatkozással való módositása sok viszályt idézhet elő. Ezek a viszályok gyengitik a szövetségesek erejét a tengellyel szemben. A láthatár kezd elsötétülni.

Fej-
és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a DARMOL

Ünnepélyesen keresztelik meg Orbán István tizenkettedik gyermekét

Nagyvárad. Saját tud. A réti református templomban vasárnap délelőtt ünnepélyesen keresztelik meg a Horthy István telepen lakó Orbán István szabó segéd 12-ik gyermekét. A gyermek keresztszüleségét a réti Leányszövetség vállalta.

A keresztelésen a várost dr Balló Gyula tanácsos képviseli, aki beszéd kíséretében nyujtaj át a város adományát a 12 gyermekes családnak.

MAGYAR HŐSÖK

Vitéz Gátmezei József őrmester

Példás vitézségével és kiváló harcászati érzékével tett döntő jelentőségü szolgálatot az Uryw környéki harcokban vitéz Gátmezei József őrmester, egyik gyalogezredünk nehézfegyver századának szakaszparancsnoka.

1942. augusztus 7-én egyik támadó honvédszázad támogatására kapott parancsot. E feladatát nagy körültekintéssel, ügyességgel és bátran hajtotta végre, de támadó alakulataink a sűrű erdős terepen csakhamar áthatolhatatlan tüzérségi, aknavető és gyalogsági tüzbe kerültek, mely utjukat állotta. A vitéz Gátmezei nehézfegyver szakaszától balra harcoló lövészszakasz főhadnagy parancsnoka elesett, a jobbszárnyon harcoló szakasz hadnagy-parancsnoka pedig sulyosan megsebesült. Gátmezei őrmester egyik gránátvetője is tüzérségi telitalálatot kapott és elnémult. Az ellenség felismerve a sulyos veszteségek nyomán bekövetkezett megtorpanást, nyomban ellentámadást inditott a honvédszázad ellen. Ebben a válságos helyzetben vitéz Gátmezei nyomban átvette a szomszédos lövészszakaszok felett is a parancsnokságot. Összes tüzgépeit a támadók ellen irányitotta s a lövészek, valamint a tüzgépek összefogott tüzével sikerült megállitania a bolsevisták előretörését.

Az ellenség azonban az arctámadással egyidőben egy megkerülő csoportot is harcbavetett s ennek támadása már annyira kialakult, hogy bekeritéssel fenyegette a honvédszázadot. Vitéz Gátmezei ekkor a jobb szárnyszakaszt rohamra vezényelte, ő maga pedig a szakasztörzssel rávetette magát az immár hátukba is került erős bolsevistacsoportra. Véres közelharc fejlődött ki. Gátmezei néhány emberből álló törzse, valamint a tulerejü átkaroló bolsevisták között de a hőslelkü őrmester és a példáját követő honvédek olyan halálmegvető bátorsággal küzdöttek, hogy teljesen szétverték az ellenséget.

Gátmezei ezután a balszárny szakaszhoz rohant, s annak élére állva, ezt is rohamra vezettte. A továbbiak során tiz percnyi elkeseredett harc árán betört az ellenséges állásokba s azokat elfoglalta.

Itt megpecálják

Elhangzott az orvosok ítélete: ki kell venni a kislányom manduláját. Én körömszakadtig ragaszkodtam hozzá, vitába szálltam a szakértőkkel és a természet bölcsességébe vetett vak hitemmel igyekeztem bizonyítani, hogy az emberi szervezetben, ebben a csodálatos gépezetben nem lehet semmi fölösleges. De ők leintettek, lemosolyogták, olyan is volt — egy orvosnő — aki azt mondta nekem: maga hólyag.

Lassan mégis megtörték ellenállásomat. Akármi baja volt a gyermeknek, ha a feje, az oldala vagy a lába fájt, ezzel kezdődött a vizsgálat. Tátsd ki a szádat... És röglön rá a megállapitás: Hát ezzel a rossz mandulával nem csoda. Ki kell azt venni. Éreztem, hogy szoritják a hurkot makacsul védett sündisznóállásom körül, végre a gyermek legutóbb fellépett bokaizületi fájdalmai megadásra kényszeritettek. Beleegyeztem.

Már kilenc éves az én Ibolyám, komoly hölgy; öntudatosan nézett a fejlemények elé, mialatt az én szivem messze hallhatóan remegett. Csapatostul jelentkeztek a bátoritók, élükön a bűbájos Kemény Gizi, a Szigligeti Szinház tagja, aki épp most esett át mandula-műtéten és kedvesen beprotezsálta kis „barátnőjét" az orvosoknak. Ez különösen nagy bizalmat keltett a gyermekben, táncolva, dalolva indult el velem s nagynénjével a közkórházba és szivós önámitással ismételgette utközben: „hol találsz még kislányt édesapám, aki ilyen vigan megy operációra..." S csak akkor pityeredett el, amikor ráadták a kórházi inget, meg a csikos köntöskét s megmutatták az ágyat, ahol öt-hat napig feküdni fog.

Pedig mennyi szenvedés gyült össze azon a reggelen is, a kórház orr-gége-, fül osztályának folyosóján. Kisgyermekek sivalkodtak és nyöszörögtek édesanyjuk karján; az egyik már tulesett a koponyalékelésen, mandulaműtéten, a másikat akkor készitették elő; gondterhes szülők panaszkodtak, sopánkodtak és vigasztalták kicsinyeiket; egy hordágyon jól bebugyolálva két kisfiut hoztak elő és tették le őket az ambulatórium ajtaja elé, ahol csöndes megadással várták, hogy sorra kerüljenek; orvosok, műtősök, ápolók jöttek-mentek, az egyiknek gumikesztyü volt a kezén, ami, igy látásra, sokkal riasztóbb, mint amilyen megnyugtató; egy takarító asszony véres vattacsomók tömegét vitte ki és vastagon bekötött fejjel felnőtt betegek csoszogtak gyékénynapucsaikban a folyosón, a kiállott fájdalmak s a lassu gyógyulás jeleivel arcukon...

Várakozni kellett; betessékeltek minket a kórterembe. Vonatra is nehéz várni, fürdőkabinra is, mozielőadás megkezdésére is... Hát még mikor állandóan ott rémlik az ember szeme előtt a fehér kórházi ajtó, rajta az egyszerű táblával: Műtő. És gyötrő viziók miterültek fel előttem, eshetőségek, amelyek az olyan egyszerü műtétnél is előfordulhatnak, mint a mandulaoperáció. El kellett foglalnunk magunkat, hogy elhessegessük a rémlátásokat és erőben tartsuk a kis főhős néha megcsorduló szivét. Figyeltük a kórház mindennapi életét...

*

Hatéves, egészséges, vidám leánykа lábatlankodott a folyosón, akiről meglepő történetet meséltek. Valamelyik bihormegyei faluból mandulaműtétre hozta fel hónapokkal ezelőtt az apja. A gyermek könnyen átesett a sebészeti beavatkozáson, gyorsan meggyogyult s várta a szüleit, hogy jöjjenek érte. És nem jött senki. A szülők sorsára hagyták a kisleányt. A kórház nyomozni kezdett utánuk meg is találták az apát, de a tiszteletreméltó férfiu, ismételt felszólitásra se mutatott érdeklődést. És akkor az egyik kedves nővér gondjaiba vette a kicsit, gyermekének fogadta és hivatalos alakiságok szerint is lemondatta róla a szülőket, ami egyáltalában nem ment nehezen... De az élő szülőkkel árván maradt gyermek nem buslakodik, örvend a gondozásnak, amelyben a kedves nővér részesiti és vigan szökdel a jövő felé...

A kórteremben egy vidéki uriasszony fekszik, akihez fiatal falusi házaspár jött be látogatóba. A menyecskét nemrég operálták: sulyos koponyalékeléssel mentették meg évek óta tartó szenvedéseitől. Az uriasszony leckéztetni kezdte a fiatal gazdát:

— Most aztán, ha a felesége hazakerül a kórházból, ne üsse-verje többet... Költözzék el a szülei házából, mert azok uszitják folyton magát... Húzódjanak meg inkább akármilyen kis vityillóban, de nem engedjék, hogy mások elrontsák az életüket. Most már egészséges lesz, tud majd dolgozni a felesége, nem lesz több kifogás ellene. Megigéri, hogy nem bántja többet?

— Megigérem — fogadkozott a férfi.

Később megdöbbenten érdeklődtem a részletek iránt. Igen, az volt a baj, hogy a menyecske folytonos kinzó fejfájásai miatt nem tudott dolgozni eleget. Ezért verte a férje, lehetőleg a fejét, mert sohasem hitte, hogy a szerencsétlen beteg nem teszi magát...

— Szörnyű, jegyezte meg valaki a kórteremben, hogy milyenek ezek a parasztok.

Mire még meglepőbb esetet beszéltek el a terem régi lakói.

— Parasztok?... Megtörténik ez uriemberekkel is... Nemrégiben egy nem is olyan kis tisztviselő itt a kórházi ágyon verte meg a feleségét... Epekővel hozták be az asszonyt s a Röntgen-kép ezt nem mutatta ki eléggé észrevehetően, talán mert tulságosan tele volt kővel az epe... S erre a derék férj nekiesett a feleségének. „Ugye mondtam, hogy csak szimulálsz, mert költséget akarsz okozni nekem..." és piff-paff, verte, hogy csak ugy csattogott... Alig tudták az ápolók megakadályozni...

*

Kóresetek és megrázó emberi történetek meghallgatásával telt az idő. Tizenegy óra felé bejött a műtős és intett nekem, hogy már késziti elő.. S kisvártatva jelezte, hogy mi következünk.. Irgalmatlan egy helyzet. A gyermeknek látszólag semmi baja, jókedvüen tervezgeti, hogy fog ő játszani a kedves nővér gyámoltjával, a kis árva leánnyal s mégis oda kell adnom a sebész kése alá. A műtős megsimogatja, s a vállán tartva kezét, vezeti a műtő felé... Követem a folyosón, mint az anyabivaly a borját, fel is bődülnék, ha nem szégyelném magam s nyomulnék utána be a kisértetiesen megvilágitott terembe, de visszaintenek. Megállok a folyosón s mikor a műtő ajtaján betordul a gyermek, visszanéz reám, könnybeborult arccal, kétségbeesetten és segitségért esdőn, de mégis az ellenállhatatlan kényszerűség s a hősi eltökéltség kifejezésével... Ha száz éves leszek se fogom eltelejtení ezt a tekintetet...

Aztán odatápadok a bezárt ajtóhoz. El akarnak tanácsolni onnan, megkisérlik elterelni a figyelmemet, de nem hagyom magam. Részt követelek a szenvedésből. Műszerek halk kóccanását hallom, aztán többször egymásután az elakadt lélekzet hökkenését, most nyulnak a torkába be, aztán csend, megint műszerek kaccannak, s percek mulva két iszonyu herrégő kiáltás, ami nem is az ő hangja s mégis az övé.

Még egy fél perc, kézmosás nesze hallik, igen, a sebész mossa kezeit... Vége a műtétnek. Aztán nyilik az ajtó és kilép a gyermek, csikos kórházi köntösében sápadtan, kis vattacsomókkal az orrában, de nyugodtan, hősiesen, a nagy tapasztalat öreggé érlelő komolyságával könnytelen szemében. Viszem a kórterembe, ott rákuporodik az ágyra, int, hogy nem szabad beszélnie, papirt, ceruzát kér és hevenyén irja rá: „A garatmandulát is kivették, nagyon fájt". Aztán „Maradj itt még sokáig velem".

De mennem kell. Nagynénjére bizom s elköszönök. Fehér homloka magasan domborodik a párnáról és szeme ég, ahogy utánam néz s kezét alig emeli meg búcsú-intésre a paplanán.

Szörnyű a kóházi ágyon tudni őt.. Délután ismét rohanok hozzá, még nincs egy mosolya sem, de mikor estefelé elköszönök, már a régi jókedvével dugja ki lábát a paplan alól és azzal int búcsút nekem.

Ez már a gyógyulás jele...

Jávor Béla.

Samarjai kárpitos
ujl helyiségében
Rákóczi-ut 12.
Készit és árusit mindenféle
kárpitozott butort.

Vasárnap alakul meg Zomboron a Szenteleky Társaság

Emléket állit Délvidék magyarsága egyik legkiválóbb költő-fiának

Palaszürke kartonlapra nyomatott meghivó fekszik előttünk. A meghivó fölött kétpengős nagyságú téglavörös körben egy könyv: fedelén lant, a könyv fölött pedig ez a két szó: Szenteleky Társaság. A könyv alatt két csillag között ez az évszám: 1943.

Az ízléses kiállitású meghivó szövegéből megtudjuk, hogy a Szenteleky Kornél Irodalmi Társaság 1943 március 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a zombori városháza nagytermében tartja alakuló közgyülését.

A meghivóval egyszerre érkezett programm azt is elárulja, hogy a dél. előtt megalakult Irodalmi Társaság már aznap délután 6 órai kezdettel a zombori városháza disztermében megrendezi első irodalmi estjét is. Az irodalmi est keretében *Herceg* Ferenc köszönti a megalakult irodalmi társaságot.

*

Ki volt *Szenteleky* Kornél, akinek nevével most Irodalmi Társaság alakul? Művészete és még inkább élete talán leginkább a *Tót* Árpádéhoz hasonlitható. Ugyanaz a művészi igény sarkalta és ugyanaz a betegség lankasztotta, ami a magyar föld egyre inkább értékelt, sokak szerint legliraibb lirikusát. Betegsége és korai halála nem engedte meg, hogy művészete kiteljesedjen; ami tőle reánk maradt, minden szépsége, ereje és eredetisége mellett is — kicsit torzó. Irodalomszociológiai hatása azonban csaknem felmérhetetlen. Törékeny szervezetében hallatlan szervező képesség rejlett s amit a délvidéki irodalom ma fel tud mutatni — *Csuka* Zoltán és *Fekete* Lajos mellett — legfőképpen az ő érdeme. A fiatal irók mindjárt mellé sorakoztak s a sok jámbor próbálkozás és gyönge „nagyotakarók" táborából kimagasló tehetségek is váltak ki s ezek a fiatal költők és irók vezérük korai halála után Szenteleky szellemében folytatták azt, amit a delvidéki irodalom kezdeti állapotában maga elé kitűzött.

Szenteleky Kornél művészete és munkássága e pár sornál sokkal többet érdemel. E feladat teljesitése azonban elsősorban azokra vár, akik most az ő nevével indulnak, részben, hogy Szenteleky emlékének hódoljanak, részint, hogy az ő eszméjét szem elől sosem tévesztve munkálkodjanak tovább.

Mi csupán örvendezhetünk afölött, hogy a felszabadult Délvidék irói és magyar társadalma nem feledkezett meg arról, akinek nem csupán irodalmi jelentősége, de magyarsága, emberi öntudata is hálára s kegyeletre késztet.

Az irodalmi est első részét egyébként a rádió is közvetiti.

Horváth Imre.

Hazafias ünnepélyt rendez március 15-én az Ipartestület

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület március 14-én, vasárnap d. u. 5. órai kezdettel az Ipartestület székházában levő disztermében (Mezey Mihály-utca 4.) műsorral egybekötött *március 15-iki Hazafias-ünnepélyt rendez.* Belépődij nincs. Műsor megváltás nem kötelező, de a hadbavonult iparosok családtagjainak segélyezésére, valamint az Iparos Menház javára önkéntes adományokat köszönettel fogadunk.

Minden iparost és vendéget szeretettel meghiv és elvár a *Rendezőség.*

Churchill nyilatkozata a szovjetorosz gyógyszerhiányról

Stockholmból jelentik: Mint ismeretes, *Churchill* látja el az úgynevezett „Oroszországi Segélyalap" legfelső ügyvitelét. A miniszterelnök napokban megtett beszámolójából kitünik, hogy a szovjetorosz gyógyszeripar egyáltalán nem tudja fedezni a Szovjetunió jelenlegi szükségletét. A *Times* szerint Churchill kijelentette, hogy az alapból eddig 3000 tonna különböző árut küldtek Szovjetoroszországnak. Moszkva sürgető kérelmére ebből 150 tonna volt gyógyszer az orosz Vöröskereszt részére, ezenkívül eljuttattak 150.000 orvosi műszert és 96 röntgenkészüléket is. „Az általunk nyujtott segítség azonban a szükségletek tengerének csak néhány cseppjével ér fel! A Vöröskereszt és a Szt. János-szervezet pár hónappal ezelőtt Oroszországba küldte Sir Arthur Parsons orvostudományi szaktekintélyt annak megállapítására, hogy mire van a Szovjetnek pontosan szüksége? A legsürgősebb igénylések olyan jegyzékével tért vissza, amit egyszerűen gigászinak kell nevezni!" Igy szólt Churchill, majd azzal folytatta, hogy az „Oroszországi Segélyalap" részére adott 2.25 milliárd font, sajnos, nem elegendő a rendelések kifizetésére és a megbízott vállalatoknak általában 6 hónapi szállítási időre van szükségük. (TFK.)

Angol-amerikai szerelmi illemtan

Fiatal leányok, legyetek barátságosak az amerikai katonákhoz! — ez a házi használatra szóló angol propaganda legújabb jelszava. Ennek a jelszónak jegyében az angol hadvezetőség az N. N. A. F. I. (Navy, Army and Air Force Institution) keretében segédszolgálatot teljesitő fiatal leányok számára ujabban „When jou meet the Americans" (Ha amerikaiakkal találkortok) cimmel illemkönyvet adott, melyből a hatás növelése kedvéért az egész angol sajtó közölt részleteket:

„Ne feledjétek el, hogy a hidegség hírében álltok. Mindazt, amit azért tesztek, hogy meggyőzzétek szövetségeseinket, hogy nem szolgálunk rá erre a hírre, az angol-amerikai barátság ügyét fogja szolgálni."

„Még ha valaki „lady"-nek is tartja magát közületek, akkor se húzza fel az orrát, ha egy amerikai „boby" vagy „honey" megszólitással csatlakozik hozzá. Ilyenkor válaszoljatok mosolyogva „Hello boy"-jal és meglássátok, nyomban jó barátságba kerültök."

„Egy amerikaival sohase cseveglejetek sportról. Amikor egy angol „sport"-ról beszél, cricketet ért rajta. A cricket a világ legangolabb intézménye. Az amerikai azonban képtelen méltányolni és azt állitva róla, hogy túlságosan lassu és unalmas, bizonyos nyegleséggel a pokolba kivánja. Az amerikai minden lelkesedését a base-ball számára tartja fenn. Mi angolok nem szeretjük a base-ballt, mert túl brutálisnak tartjuk."

„Azonban ne hozzátok az amerikaiak előtt szóba a gangsztereket sem. Ezt a szót egyáltalában végleg törölnötök kell szótáratokból. Ne feledjétek el, hogy bár a mozi ilyen gondolatokat is keltheteti bennetek, az amerikaiak sem mind gangsznerek. Nagyobb részük nagyon is derék fiú és ezenkivül ugyanannak a világnézetnek és politikának hívei, mint mi."

A német tábori posta teljesitménye a háboruban

Irta: Dr PFLUGER, a német haderő főparancsnokságához beosztott tábori postatanácsos

Hogy a német tábori posta teljesitményéről egy kis fogalmat szerezzünk, gondoljuk meg, hogy a messze orosz mezőkön harcoló katonák és hozzátartozóik közt naponta átlag 8 és félmillió üdvözlet, jókivánság és komoly hír cserélődik ki mint postaküldemény. A keleti hadjáratnak már az első félévében 12.000 vasuti teherkocsi 4.700.000 postazsákot vitt a szovjetunió hiányos vasuthálózatán keresztül az arcvonalra. Hogy a postazsákokban levő 1.25 milliárd küldeményt minden katona kivétel nélkül megkapja, a tábori postautóknak kerek 12 millió kilométer útat kellett megtenni a téli időjárás viszontagságaiban. Tavasszal aztán láthatólag javult a helyzet. A vasuti sintávolság átállitása, új vonalak létesitése és az utak rendbehozása a tábori posta munkáját is megkönnyitette. Igy sikerült elérni, hogy a keleti arcvonal legtávolabbi pontján szolgálatot teljesitő katona is átlag két hét alatt, majd — midőn az emlékezetes nyári előrenyomulás újabb többszáz kilométer távolságot jelentett a postának — három hét alatt megkapta hazulról levelét. Ha csak a vasutat és autót vettük igénybe, ennél gyorsabb időre nem számithattunk.

A német haderő főparancsnoksága jól ismeri a minél hamarabb kézbesitett tábori levelezőlap hatását az első vonalakban küzdő katonákra. Ezért maga a Führer rendelte el, hogy bizonyos létszámu repülőgép állandóan a tábori posta szolgálatára álljon. 1942 április [illegible] posta is működött keleten. A helyszűke miatt természetesen csak korlátolt mennyiségű és súlyú küldemény élvezhette a leggyorsabb kézbesités előnyét. Minden katona részére biztositottuk a havonként négyszeri legfeljebb 10 grammos légiposta-küldeményt. A repülőjáratokat az arcvonallal együtt terjeszkedtek. Igy a legkeletibb részekbe is 12 nappal hamarabb került a posta, mint a rendes úton.

A tél ismét nagy feladatok elé állította a német tábori postát. A légierők parancsnoksága ujabb repülőgépekkel erősitette meg a tábori posta légiraját, ugy hogy még a legzordonabb téli időben is minden katona havonta kétszer küldhet haza és kétszer kaphat légi uton levelet. Az óriási arcvonal mögött felállított tábori postakirendeltségek kipróbált alkalmazottjai éjjel-nappal fáradhatatlanul dolgoznak és minden ügyességüket kiefjtik, hogy az Északi Jeges-tengertől a Kaukázusig súlyos harcokat vivó katonák pontosan megkapják a legkedvesebb ajándékot: az otthon papirra vetett meleg szavát.

Jövedéki kihágás és pénzbüntetés lett a gátnál kötött dohány-üzletből

Vizes fürdőnadrégba csavarta és a padláson rejtegette a csempészett szivarokat az időközben elhagyott menyasszony

Nagyvárad. Saját tud. Kedélyes hátterü jövedéki kihágást tárgyalt a nagyváradi törvényszék dr Gavallér László egyes birája. A per vádlottja fiatal magántisztviselő, jelenleg állásnélkül van s éppen ez okozta számára a bajt. Miután az állásából kicseppent, ugyanis dohánnyal kezdett kereskedni, hogy egy kis „dohányt" szerezzen. Egy izben már tettenérték s a biróság meg is büntette. Jelenleg jövedéki kihágáson kivül vámorgazdasággal is vádolja az ügyészség.

A terhelt nagyon rendes ember. Mindent elmond, ahogy történt, szépsorjában.

— A dolog még ott kezdődött, hogy fürdeni mentünk a menyasszonyommal — kezdi. — A „menyasszony" említésekor egy kis bonyodalom keletkezik. A vizsgálat adatai szerint a tisztviselő ugyanis még nőtlen. Kiderül, hogy időközben már megnősült, de nem az ügyben szereplő menyasszonyát vette el. A menyasszony — aki szintén benne van a dologban — azóta viszont férjhez ment másvalakihez. Ezek tisztázása után a terhelt még előadja, hogy mikor a dohányt vette, fogalma sem volt arról, hogy csempészáru vesz. A fürdőzés alkalmával valahol a gátak körül kötött üzlet után egyébként a dohány egyrészét átadta menyasszonyának, aki az ő nedves fürdőnadrágjába csavarta s igy vitte haza a Romániából eredő szivarokat.

A terheltet a finánccok tetten érték, ő azután a menyasszonyához vezette a pénzügyőrség embereit, hogy a dohány másik felét is beszolgáltassa.

— Ez eddig csakugyan igy volt — jegyzi meg a biróság — csak arra feleljen még, ha nem tudták, hogy csempészáru a vett dohány, miért rejtette a mennyasszonya a padlásra?

A menyasszony a vizsgálat során ugyanis azzal védekezett, hogy nem a szivarokat akarta elrejteni, hanem a vőlegénye vizes fürdőnadrágját dugta el a szülei elől, mert nem akarta, hogy a közös fürdőzésről tudomást szerezhessenek.

— Én kérem — válaszol a vádlott — nem tudhatom, hogy menyasszonyom miért dugta el a nadrágot és a belegöngyölt dohányt, illetőleg szivarokat. Csak azt tudom, hogy az árut jóhiszeműen vettem. Keresni akartam rajta néhány fillért, másban nem érzem magam bűnösnek.

A biróság ezek után a vámorgazdaság vétsége alól felmentette a terheltet, s csupán a jövedéki kihágás miatt itélte 30 pengőnként egy-egy napi fogházra átváltoztatható összesen 564 pengő pénzbüntetésre. A vizes nadrág hősnőjét „in contumatiam" szintén pénzbirsággal sujtotta a biróság — nem fogadva el az iratokba foglalt védekezését, amely szerint a nedves fürdőnadrágot üresen is elrejtette volna.

(—t. —s.)

„Minden talpalatnyi földet..."

Finom lila boriték, lila tintával irt ákom-bákom sorok. Az egész levél igy valahogy úgy hat, mint valami fiatal gimnázista leány első szerelmes levele. A lila oldalakra vetett lila sorokból azonban panaszok áradata zudul felénk. Egy lakó panaszai 1943 tavaszán. A panasz, ami ezen a szép márciusi napon savanyitja kedvünket, részben nem uj: mert mire is panaszkodna a lakó, ha nem a házigazdájára? Igy van ez már, mióta csak házigazda és lakó él — no és viszont. A panasz oka azonban csak közvetve a szigoru és mindig pedáns házigazda, közvetlenül inkább egy városi rendelet.

„Muszáj — irja a panaszos lakó — felhivni a méltóságos polgármester úr figyelmét arra, hogy a házigazdák nagyon is szószerint veszik ezt az intézkedést: Be kell vetni minden talpalatnyi földet! A rendelet értelmében úgy felásták s beveteményezték udvarunkat, hogy még útat sem hagynak a lakónak. Értjük — irja a panaszos levél szerzője — hogy minden talpalatnyi földet be kell vetni, de nem olyan udvaron, ahol 4—5 lakó is van. Persze — folytatódik a panasz — a háztulajdonos csak a saját céljaira veti be az udvart, a lakónak még egy ásónyi helyet sem ad."

Szóval értjük, hol itt a hiba. Nem az a baj, hogy a házigazda „minden talpalatnyi földet bevet", hanem az, hogy a lakó nem vethet be egy talpalatnyi földet sem.

De még egyéb is fáj a lakóknak. — Hol játszanak gyermekeink, — irja a panaszkodó, ha az udvar csupa kert. Az utcára nem küldhetjük őket. Azért valahogy rendezni kellene ezt az ügyet.

Eddig a panaszos levél. Megjegyzésünk csak az reá, hogy nehéz olyan rendeletet hozni, amely mindenkit egyformán kielégit.

Iparos és kereskedő képesitésü vitézek figyelmébe

A nagyváradi Vitézi Székkapitányság közli:

„A kerületi Kereskedelmi és Iparkamarának a Vármegyei Vitézi Székhez intézett átirata alapján közlöm, hogy a zsidó törvény végrehajtása során bevonulásra kerülő iparpogositványosok helyét a 4870—1942. M. E. rendelet értelmében nemzeti szempontból teljesen megbizható egyénekkel, elsősorban szakképzett iparos és kereskedő vitézekkel kell betölteni.

Felhivom az állományba tartozó fenti képesitéssel biró vitézeket és vitézi váromány csokat, amennyiben a telepitéssel kapcsolatban iparjogositvány elnyerését óhajtják, hogy ilyen szándékukat a Bihar vármegyei Vitézi Székné a legrövidebb időn belül szóval, vagy irásban jelentsék be.

Az ipar megkezdéséhez szükséges tőkehiánya, egyéb feltételek fennállása esetén akadályt nem képez, mert az erre érdemes folyamodókat az önállósitási alapból megfelelő kölcsönnel látják el. Bihar vármegye Vitézi Székkapitánysága."

Felhivás a Nemzetvédelmi Keresztesekhez

Közöljük a március 15-iki avatási ünnepség teljes műsorát

Az idei március 15-i nemzeti ünnepünknek a magyar függetlenséget, hazaszeretetet és a nagy, minden magyar erő összefogását kidomboritani hivatott országos megünneplése keretében történik meg az ország minden városában, járási székhelyén és nagyobb községében az újabban kitüntetett Nemzetvédelmi Keresztesek avatása.

Nagyváradon 140 nagyváradi és 8 központi kitüntetettnek nyujtjuk át a Nemzetvédelmi Keresztet és az avatási ünnepség szervesen kapcsolódik bele a nemzeti ünnep egész napot betöltő műsorába.

Az avatási ünnepség a Belvárosi mozgószinház helyiségében pontosan reggel 9 órakor kezdődik és a már avatott és várományos keresztesek jelenlétében, a Nemzetvédelmi Egyesülés másik két szervezetének (Vitézi Szék és Tüzharcos Szövetség), a Nagyváradi Társadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködésének, a magyar keresztény egyházak, valamint a helyi katonai és polgári hatóságok részvételével a következő részletes műsorral fog lefolyni:

1. Magyar Hiszekegy. Elmondja az ünneplő közönség.

2. Kiss Menyhért: Magyar Miatyánk. Elszavalja Takács Endre nemzetvédelmi keresztes MÁV műszaki s. tiszt.

3. Dr Hlatky Endre főispán, városi elnök megnyitó beszéde.

4. Fogadalom letétele.

5. Kitüntetések átadása.

6. Megemlékezés a nemzetvédelem hősi halottairól, mondja az Országos Nemzetvédelmi Bizottság központi kiküldötte, vagy annak akadályoztatása esetén Soltész Kálmán megyei elnök.

7. Orth Győző ref. lelkész az avatottak nevében megköszöni a kitüntetést.

8. Himnusz. Énekli a közönség.

Az ünnepség időtartama nem haladhatja meg a 45 percet, mert a Nemzetvédelmi Keresztesek és az igazolt várományosok az avatás után oszlopba fejlődve fel kell, hogy vonuljanak az országzászlóhoz, hogy a részükre ott kijelölt helyet elfoglalva, résztvegyenek a pontosan 10. órakor kezdődő ifjúsági levente-ünnepségen.

A Nemzeti Munkaközpont szintén 10 órakor kezdődő ünnepségén a Nemzetvédelmi Keresztesek táborát 5 tagu küldöttség képviseli, melynek vezetője dr Pacsay János vm. árvaszéki ülnök, volt szabóipari munkás, ünnepi beszéddel járul a műsorhoz.

A városháza közgyülési termében 11.30-kor kezdődő ünnepélyen a Nemzetvédelmi Kereszt a városi és megyei elnök részvételével képviselteti magát.

Felhivjuk az avatandó, már avatott és igazolt várományos Nemzetvédelmi Kereszteseket, továbbá felkérjük a meghivottakat és az avatandók belépőjeggyel ellátott hozzátartozóit, hogy a város minden magyar templomában reggel 8. órakor kezdődő ünnepi istentiszteleten való részvétel után, a Belvárosi mozgószinház helyiségében még 9. óra előtt foglalják el helyeiket.

Az avatandók, kik az emelvény (szinpad) előtti 10 sor ülőhelyet töltik meg, a fogadalom együttes letétele után az emelvényre vonulva, aláirt Fogadalom-ivük átadása ellenében veszik át kitüntetésüket és térnek vissza helyükre.

Az avatási ünnepség lezajlása után az újonnan avatott és régi Nemzetvédelmi Keresztesek, valamint a várományosok a *baloldali oldalkijáraton* hagyják el a helyiséget és a mozgószinház Nagy Sándor-utca felőli udvarában oszlopba fejlődve vonulnak az országzászlóhoz és foglalják el a részükre ott kijelölt helyet.

Minden Nemzetvédelmi Keresztes és igazolt várományos vegyen részt az ünnepségen.

Dr Hlatky Endre főispán,
az Orsz. Nemzetvédelmi Szövetség
városi szervezetének elnöke.

Soltész Kálmán árvaszéki h. elnök,
az Orsz. Nemzetvédelmi Szövetség
Biharmegyei szervezetének elnöke.

Nemzetközi fésülőverseny volt Budapesten

Milyen lesz az uj divatfrizura?

Budapest. Saját tud. A budapesti Vigadó nagytermében 7-én és 8-án tartották meg az Országos Fodrász Szövetség rendezésében a nemzetközi fésülőversenyt.

Nagyváradról, mint már megírtuk, *Menning* Sándor, *Farkas* Sándor és *Papp* Mihály fodrászmesterek vettek részt a versenyen. Megkérdeztük a küldöttség egyik tagját, *Farkas* Sándort, hogy mondjon valamit az ott látottakról. Farkas Sándor az alábbi nyilatkozatot tette:

— Olyan szépet alkottak a versenyző fodrászmesterek, amit sem elmondani, sem leírni nem lehet. Volt például egy modell, akinek négy színre volt festve a haja: kék, rózsaszín, vörös és szőke. Ebből az erősen színezett hajból olyan szép egybeolvadó színű frizurát hozott ki a versenyző a fantázia-verseny keretében, ami a szakemberek legteljesebb elismerését vívta ki.

— A nappali frizuradivat a síma vonalvezetésen alapszik, elől az eddigi shop helyett gyűrűs lokni jön, kétoldalt a halántéknál felfésülve, míg hátul síma egészen a nyakig, onnan vállra omló 2—3 sor lokni. Természetesen a fodrász egyéni felfogása alapján más frizurákat is készítenek, de minden fésülésnél a síma vonal az irányelv.

— Egyébként országos küldöttséggel kerestük fel az illetékes minisztériumot az árszabályok módosítására vonatkozólag. Itt a legnagyobb megértésre találtunk s azonnali intézkedést kaptunk az árak emelésére.

— Számunkra a versenyen látottak reményt nyujtanak szakmánk felfelé ívelésére és fejlődésére.

Személyenként 10 kiló burgonyát osztanak ki márciusra és áprilisra

Nagyvárad thj. város polgármestere 1534—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a város területére nagyobb mennyiségü burgonya érkezett. A beérkezett burgonyát a következőképpen osztatom ki a helyi terménykereskedők utján:

Mindenki személyenként 10 kg. burgonyát, (tehát például ahol apa, anya és egy gyermek van, összesen 30 kilogrammot, ahol apa, anya és 6 gyermek van 80 kg. burgonyát) kap, mely burgonyamennyiség 1943 március 1-től 1943. május 1-ig elégnek kell lenni. A burgonya kiváltása alkalmával mindenki köteles vásárlási könyvét magával vinni. Természetesen csak az kaphat fenti módon burgonyát, aki nem burgonya ellátott. Akiknek vásárlási könyvében a 28. oldalon be van ütve, hogy burgonyaellátott, semilyen cimen sem kaphat burgonyát. Ugyanez áll azokra is, akiknek könyvéből ki van tépve a 28-as lap, vagy vásárlási könyvvel nem rendelkezik.

Felhivom a város közönségének figyelmét, hogy a kiutalt burgonyamennyiséget ugy ossza be, hogy az feltétlenül elég legyen május 1-ig, mert fenti idő lejárta előtt ujabb kiutalásban semmi körülmények között sem részesülnek. Nagyváradi, 1943. március hó 9-én. Dr Gyapay s. k., h. polgármester.

Kormányintézkedések a szőlősgazdák védekezőszer ellátására

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a szőlősgazdák részére szőlőpermetezés céljából kiszolgáltatható rézgálicmennyiséget katasztrális holdanként 10 kg.-ban állapitotta meg. A rendelkezésre álló készletekre való tekintettel ennél nagyobb mennyiségü rézgálicra a szőlősgazdák az idén nem számithatnak. Erre a korlátozásra a jólismert kényszerítő körülmények miatt volt szükség. A háborus viszonyok miatt ugyanis csak arra a rézgálickészletre lehet számitani, amely a hazai rézből állitható elő.

Hoffmann Árpád
mübutorasztalos
butorüzlete megnyilt
Rákóczi-ut 12 sz. Apolló-palota

Minthogy ez a mennyiség a peronoszpóra elleni védekezésre csak kedvező időjárás esetén lesz elegendő, a rézgálichiány pótlására a földművelésügyi miniszter feketegálic néven új védekezőszert is juttat a szőlősgazdáknak, amely szintén réztartalmu szer és a peronoszpóra ellen sikerrel használható. A feketegálicból kiszolgáltatható mennyiség kat. holdankint 8 kgr. Ezenfelül gondoskodás történt kellő mennyiségü rézmészpor gyártásáról is, mert ez a védekezőszer megfelelően alkalmazva a rézgálic pótlására alkalmas.

Minthogy tartani lehet attól, hogy szabadforgalom esetén mind a feketegálicot, mind a rézmészport áruhalmozásra, vagy üzérkedésre használják fel, mindkét védekezőszerre nézve a rézgálichoz hasonlóan utalványrendszer lépett életbe, vagyis a feketegálic és a rézmészpor csak utalvány ellenében szolgáltatható ki a vevőnek. A rézmészporból kiszolgáltatható mennyiség kat. holdankint 4 kilogramm.

A kipusztult szőlők után, továbbá a közvetlenül termő (direkttermő amerikai) szőlővel beültetett terület után rézgálic, feketegálic, vagy rézmészpor nem szolgáltatható ki. A rézgálic, feketegálic és rézmészpor utalványok szétküldése rövidesen megkezdődik. A földmüvelésügyi kormányzat hírlapok, szaklapok, nyomtatványok, továbbá a rádió útján is fel fogja világositani a szőlősgazdákat a fenti védekezőszerek helyes és takarékos felhasználásának módozatairól. A gyümölcstermelők rézgálicellátásáról külön történt gondoskodás.

Mikor lehet átvenni a lábbeliutalványokat?

Nagyvárad thj. város polgármestere 1535—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a február hónapban beadott mérték utáni kész lábbelire, valamint fejelésre, továbbá talpalásra beadott lábbeli igénylőlapokat a közellátási bizottság elbirálta. Az igénylőlapokat folyó hó 10-én délelőtt és délután, 11-én délelőtt 8—1-ig, valamint 16-án délelőtt, 17-én délelőtt, délután, 18án délelőtt, 22-én délelőtt, délután, 23-án délelőtt és 24-én délelőtt és délután a Közélelmezési Hivatalnál átvehetik. — Továbbá a március hó 12-ig beadott talpigénylőlapot 16., 17., 18. valamint 22., 23. és 24-én szintén átvehetik a Közélelmezési Hivatal 4. sz. helyiségében.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy fenti napok elteltével az igénylőlapok hatályukat vesztik és azokat március hó 24-én este 7 óra után nem adja ki a Közélelmezési Hivatal, hanem megsemmisitik. Nagyvárad, 1943. március hó 9-én. Dr Gyapay s. k., h. polgármester.

KOLOZSVÁR KÉRI A TULNAGY LAKÁSOK IGÉNYBEVÉTELÉT. Kolozsvár. (MTI.): Kolozsvár városa felterjesztésében azt kéri, hogy a társadalmi helyzettel nem indokolt nagy lakásokat és azokat, amelyek albérletbe kerülnek, igénybe lehessen venni.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40, félévre 19.20, egy hóra 3.20 pengő. Postatakarékpénztári csekkszámlánk száma: 72.301.
Kéziratokat nemed nukvis szs

Hőseink

Barna Andor hősihalála

November 18-án ment ki a harctérre Barna Andor 31 éves nagyváradi honvéd s január első napjaiban levelet kapott az édesanyja, bajtársi levelet, amelyben értesitették, hogy fia december 18-án hősi halált halt. Éjszakai járőrszolgálat teljesitése közben golyó érte a fejét, sulyos sérülésével a kórházba szállitották, ahol másnap délután kiszenvedett.

A hivatalos értesités a Vöröskereszt és a minisztérium utján a napokban érkezett meg a gyászoló édesanyához s vasárnap este 6 órakor a Telekiutcai református templomban gyászistentisztelet lesz az emlékezetére.

Barna Andor közszeretetnek örvendett a nagyváradi sportoló ifjuság körében. Lelkes tagja volt a Kolping egyletnek és számos kerékpárversenyen vett részt. Ismerősei és barátai nagy részvéttel értesültek hősi haláláról.

Az alispán Budapestre utazott. Nagyvárad. Saját tud. Nadányi János alispán, dr Takács aljegyző, a vármegyei Közjóléti szövetkezet előadója és Óváry Gyula, a szövetkezet ügyvezető igazgatója az Országos Nép és Családvédelmi Alap 1943. évi költségvetésének előkészitésére Budapestre utazott. Soós István polgármester egyéb fontos közigazgatási ügyek intézése mellett ugyanezzel a céllal utazott a fővárosba Dalló Gyula népjóléti tanácsnok kiséretében. A polgármester szombaton érkezik haza.

Képkiállitás
nyilt meg az **EMKE szállóban.**
Márkás festmények 12 havi részletre, előleg nélkül
Első havi részlet áprilisban fizethető

ISTENTISZTELETEK ÉS MÁRCIUS 15-IKI ÜNNEPÉLY A NAGYVÁRADI EVANGÉLIKUS EGYHÁZBAN. A nagyváradi evangélikus egyházközség elnöksége ez úton is szives tudomására hozza az egyháztagoknak, hogy a vasárnap délelőtti istentiszteletek március 14-től, böjt I. vasárnapjától kezdve megint a templomban lesznek (gr. Csáky István u. 26.) Délelőtt 10 órai kezdettel megint együtt lesz az istentisztelet a felnőttek és az ifjuság részére. A szerda esténként 6 órakor kezdődő böjti esti áhitatok szinhelye továbbra is a tanácsterem marad. A március 15-iki ünnepi istentisztelet reggel 8 órakor kezdődik. Erre az elnökség a hatóságokat, a presbitérium, a nőegylet és az egyház tagjait ez utón is meghivja. Március 15-én délután fél 6 órai kezdettel a Luther Kar műsoros március 15-iki Petőfi-ünnepélyt rendez a fütött tanácsteremben, melyre szeretettel hív és vár minden érdeklődőt.

Ausztrália huszadizben bocsát ki kölcsönt. Liszabonból jelentik: MTI A Stefani jelenti: Mint Melbourneből jelenti, a pénzügyi helyzet arra késztette az ausztráliai kormányt, hogy harmadizben bocsásson ki kölcsönt.

VITÉZ MORVAY ÁRPÁD. Nagyvárad város adóhivatali főnökét, *Morvay* Árpád városi főszámvevőt a legutóbb, február 24-én tartott vitézavatáson itt, Bihar megye vitézi széke dísztermében vitézzé avatták. Az avatandók közül ő volt egyedül tiszti rangban s vele együtt még 31 altiszti rangu hősnek történt meg az ünnepélyes kitüntetése. Az ünnepi szertartáson vitéz *Nadányi* János elnökölt s vitéz *Dutkay* alezredes vette ki az esküt a felavatottaktól. Utána az elnöklő alispán üdvözölte buzditó szavakkal az új vitézeket. *Morvay* Árpádnak szép kitüntetés-sorozata van: a háborus signum laudis, az első és második osztályu ezüst érem, a bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem, a nemzetvédelmi kereszt. A világháborúban főhadnagy volt s az olasz harctéren különösen kitüntette magát, ott meg is sebesült és igy sebesülten került olasz fogságba. Olasz fogoly volt 1916. október 10-ikétől 1918 december 12-éig, akkor nehéz megpróbáltatásu kalandos úton került haza. Az 1922-ik év májusától kezdve állott a városi közigazgatás szolgálatába, s itt is kitüntette magát az ügyes-bajos felek iránti szives és odaadó készségével, mellyel minden hozzá fordulónak az ügyét elősegiteni igyekezett. A népszerű városi főtisztviselő vitézzé avatását ez a sok megsegitett ember különösen nagy örömmel veszi tudomásul.

BELVAROSI Csütörtöktől:
A pesti óriási sikerrel egyidőben
Bajtársak
A bajtársiasság és szerelem éposza
Szilassy, Simor, Timár
Szerdán utoljára: **Döntő mérkőzés**

Az izgalmak filmje! A kalandorfilmek királya!
INDIA TIGRISE
a CASINOBAN

Lelkigyakorlatok nők részére. Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad összes katolikus női részére március 29-én, 30-án, 31-én este fél 7 órakor lelkigyakorlatok lesznek. Az elmélkedéseket P. Kardas József jezsuita atya tartja.

PÁLYÁZAT HONVÉD ERDŐMÉRNÖKI PRÓBASZOLGÁLATRA. A MTI. jelenti: A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet a honvéd mérnökök erdészeti szakmájában való próbaszolgálatra. Részletes feltételek a Honvédségi Közlöny 13. és a Budapesti Közlöny 57. számában találhatók.

Az Actio Catolica 89. sz. filmkritikája

„LEZÁRT AJKAK". Átlagon felüli társadalmi dráma, bünügyi mozzanatokkal átszöve, elfogadható erkölcsi felfogással.

„A DICSŐSÉG ÁRA". A férfiui tudás és akarat és az asszonyi hűség és szeretett győzelmes harca a technika világában.

„FEHÉR EMBEREK". Trópusi történet, európaiak erkölcsi válságával, sőt majdnem bukásával, de megoldásában erkölcsi hiba nélkül.

Kerékpár rádiók részletre is kaphatók **PÁLFFY J.** Kühne-lerakat Mussolini-tér 16 sz Telefon: 15—24

Lelkigyakorlatok férfiak részére. Nagyvárad Saját tud. Nagyvárad katolikus férfitársadalma részére április 1-én, 2-án, 3-án este fél 7 órakor a premontrei gimnázium disztermében (Hitler-u. 16.) lelkigyakorlatok lesznek. Ezenkivül március 28-án és április 4-én este fél 7 órakor az olaszi Szentjélek plébánia-templomban az összes férfiak számára bevezető, illetve befejező szentbeszéd. A lelkigyakorlatok szónoka P. Kardas József jezsuita atya lesz.

MEGHALT GALLÓ IMRÉNÉ. Március 7-én délután, rövid szenvedés után meghalt Nagyváradon radvánci *Galló* Imréné, született Finta Albina 57 éves korában. Temetése március 9-én délután volt a nagyváradi Rulikovszky-temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot március 10-én mutatták be érte az olaszi plébániatemplomban. Férjén és Dezső, Kálmán s Andor nevü fián kivül nagyszámu rokonság gyászolja a jóságos asszony elhunytát.

ÉRTESITÉS. A Nagyváradi és Vidéke Ipartestület Ruházati Szakosztálya értesiti tagjait, hogy a március havi cérnakiutalás március 10-én megkezdődött, a textilhulladékról az elismervényeket mindenki hozza magával.

Nagy vihar tombol Spanyolország partjain. Barcelonából jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Spanyolország Földközi-tengeri partjain nagy vihar tombol. A hegyekben havazások voltak. Barcelonánál a tenger állása olyan magas volt, hogy átlépte a kikötő gátakat és elöntött több utcát. A viz elöntött néhány házat is.

NAGY KERESLET A VÉGZETT KERTMUNKÁSOK IRÁNT. A Magyar Tudósító jelenti: A gazdaságok egyre intenzivebben foglalkoznak a zöldségek, főzelékek és kerti gyümölcsök szakszerü termesztésével és szivesen alkalmaznak végzett kertmunkásokat. A kereslet mértékét mutatja, hogy a két éves kertmunkás iskolák végzett növendékeit már a záróvizsga előtt leszerződtetik.

Hogy lakása hangulatos legyen, szines, modern bútort MEZEI-nél vegyen
Szabadság-utca 12. (Szacsvay-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák dióutánzattal is. Előnyös vétel. Konyha ujdonságok.

Stockholmban megnyilt a magyar kulturintézet. Stockholmból jelentik: (MTI) Stockholmban megnyilt a magyar kulturintézet, az 58. külföldön létesült intézmény, amely a magyar tudományt és kulturát terjesztését van hivatva szolgálni.

BORZALMAS FÖLDRENGÉS VOLT MEXIKÓBAN. Buenos Aires. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Mexikóból érkezett jelentés szerint a földrengés részben elpusztította az Oaxaca állambeli Jauche várost. Majdnem valamennyi ház összedőlt. A lakosság a város környéki hegyekbe menekült.

Amszterdam. (MTI.) A NTI. jelenti: A Reuter-iroda szerint Brown ezredes lett az alsóház uj speakerje.

Felemelték Amerikában a katonai kötelezettség felső korhatárát. Bernből jelentik: (B. T.) Washingtoni jelentés szerint az amerikai kormány a katonai kötelezettség felső korhatárát 44 évre szándékozik felemelni.

DAMASZKUSZBAN ZAVARGÁSOK TÖRTEK KI A KENYÉR DRÁGULÁSA MIATT. Autakya. A NTI. jelenti: Damaszkuszban zavargások törtek ki a kenyér árának harminc piaszterről negyvenre történt felemelése miatt. A zavargások egy hétig tartottak. Az összeütközések során egy egyetemi hallgató meghalt, több súlyosan megsebesült.

Március 23-án lesz a dán képviselőválasztás. Kopenhágából jelentik: (Interinf) A dán képviselőválasztást március 23-ára irták ki.

TOPONÁRY JÓZSEF EDE IRGALMASRENDI TARTOMÁNYFŐNÖK NAGYVÁRADON

Nagyvárad. Saját tud. Toponáry József Ede irgalmasrendi tartományfőnök évi szokásos rendház vizsgálatra Nagyváradra érkezett. Előreláthatólag 4—5 napig fog itt tartózkodni.

ÖT ÉVE PÉNZÜGYMINISZTER REMÉNYI-SCHNELLER LAJOS. (MTI.) Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter ma öt éve vette át a pénzügyi tárca vezetését. Ez alkalommal Csizik Béla államtitkár vezetésével a pénzügyminisztérium tisztviselőkara tisztelgett előtte. A pénzügyminiszter válaszában a kötelesség százszázalékos teljesitését hangsúlyozta.

Ezerágyas hadikórház Érsekujváron. Ersekujváron több mint ezerágyas hadikórházat rendeznek be. A kórház céljaira iskolaépületeket használnak fel. Az oktatás kérdését úgy oldották meg, hogy a rendelkezésre álló iskolákban délelőtt és délután is lesz tanitás.

MEGHALT NÉMES KULTSÁR ISTVÁN. A MTI. jelenti: Nemes *Kultsár* István, a Nemzeti Sport igazgatósági tagja, a Nemzeti Sport és a Sporthirlap felelős kiadója és a lap atletikai rovatának európai hirű vezetője, többszörös bajnok március 9-én 43 éves korában elhunyt.

A munkaközpont felhivása

Felhivjuk a vas- és fémipari szakosztály kebelébe tartozó lakatos, bádogos, szerelő, kovács szakmabeli tagokat, hogy mindazok, akik nem jelentették be szakosztályi irodánkban 1939 óta elhasznált vasmennyiséget, azonnal jelentsék be. Jelentkezzenek mindazok, akik denaturált szeszt használnak, valamint azon csiszolók, akik enyvvel dolgoznak szükségletük előjegyzése végett. A folytatólagos havi vas- és szegigénylés előjegyzését is 15—20-ig jelentsék be. Elmulasztás esetén felelősséget nem vállalunk. Elnökség.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

62.919—1943. szám. IV. 2.

Pályázati hirdetmény

1. a budapesti,
2. a szolnoki,
3. a szombathelyi,
4. a miskolci,
5. a kassai,
6. az ungvári,
7. a marosvásárhelyi,
8. a nagyváradi,
9. a kézdivásárhelyi bábaképző intézetben, valamint
10. a kolozsvári m. kir. Ferenc József tud. egyetemi,
11. a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetemi,
12. a pécsi m. kir. Erzsébet tudományegyetemi,
13. a szegedi m. kir. Horthy Miklós tudományegyetemi szülészeti és nőgyógyászati klinikákkal kapcsolatos bábaképzőintézetekben folyó évi szeptember hó 1-től 1944. évi augusztus hó 31-ig terjedő 12 hónapos bábaképző tanfolyamra ezennel pályázatot hirdetek.

Felvételre pályázhatnak az alábbi feltételek mellett azok a feddhetetlen előéletű, kifogástalan egészségi állapotban levő nők, akik életük 18-ik évét betöltötték, de a 35-ik életévüket még nem lépték túl és legalább az elemi iskola VI. osztályának elvégzését igazolják. A pályázat folyamodás útján történik.

A magyar királyi belügyminiszternek a bábagyakorlatot szabályozó 1001/1940. B. M. sz. rendeletében (kihirdettetett a Budapesti Közlöny 1940. évi december hó 1. napján megjelent 274. számában) foglaltakra figyelemmel a folyamodók kérvényüket a Bábaképző Intézet igazgatóságához címezve *f. évi március hó 31-ig* arra a helyre nézve illetékes m. kir. tiszti főorvosnál tartoznak benyújtani, ahol oklevelük elnyerése után bábagyakorlatot kívánnak folytatni.

A felvett bábanövendékek esetleg más bábaképzőintézetbe is beoszthatók, mint amelyet kérvényükben megjelöltek.

A szabályszerű, 50 filléres okmánybélyeggel ellátott kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

1. születési anyakönyvi kivonat, valamint a szülők anyakönyvi kivonatai;
2. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó éptestű, teljesen egészséges, illetve nem szenved olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban, amely a szülésznői pályára való alkalmasságát kizárja;
3. újkeletű hatósági erkölcsi bizonyítvány;
4. az elemi iskola VI. osztályának elvégzését igazoló bizonyítvány;
5. saját és szüleik, férjezett folyamodóknál férjeik vagyoni helyzetét is feltüntető hatósági vagyoni bizonyítvány, kiskorúaknál a szülők beleegyező nyilatkozata;
6. férjezett folyamodóknak az elmondottakon kívül csatolni kell még: a) házassági anyakönyvi kivonatot; b) a férj beleegyező nyilatkozatát; c) elvált folyamodóknak a válást kimondó jogerős bírói ítéletet; d) özvegy folyamodóknak a férj halotti anyakönyvi kivonatát.

Akik szegénységüknél fogva államköltségen való kiképeztetésüket kérik, kötelezniök kell magukat, hogy a letelepedési helyül választott, illetve kijelölt községben legalább öt évig bábagyakorlatot folytatnak kiképeztetésük után.

Akik szegénységüket újkeletű szegénységi bizonyítvánnyal igazolják, azoknak kérvénye, valamint a kérvényhez csatolt okmányaik bélyegmentesek.

A folyamodónak kérvényében meg kell jelölnie, hogy kiképzése után mely községben óhajt letelepedni, ilhetőleg mely intézetben nyer alkalmazást; utóbbi esetben a gyógyintézet igazgatójának kell hivatalosan igazolnia, hogy folyamodó oklevelének elnyerése után ott alkalmazást nyer.

A tanfolyamra (a budapesti kivételével) bentlakó növendékek számára internátus áll rendelkezésre. A havonta előre fizetendő intézeti ellátás díját a mindenkori önköltségi árban (ami jelenleg napi 1.60 P.) állapítom meg.

A tanfolyam beiratási díja és tandíja 17.50 pengő, melyet a felvételkor kell fizetni. Tandíjmentesség nincs. A tanfolyam elvégzése után a növendékeknek vizsgázniok kell. A vizsgának, valamint a bábaoklevélnek díját, 35 pengőt a vizsga előtt kell az intézet pénztárába befizetni.

A növendékek a tanfolyam tartama alatt teljes mértékben alávetik magukat az intézet tanulmányi és fegyelmi szabályzatainak.

Súlyosabb fegyelmi vétség a tanfolyamból való kizárást vonhatja maga után. Ezenkívül az intézetek igazgatótanárainak jogukban áll a tanfolyam első heteiben a szülésznői hivatásra alkalmatlannak látszó növendékeket fegyelmi vétség nélkül is elbocsátani.

Azok a folyamodók, akik felvételt nem nyertek, erről irataik visszaküldése mellett értesítést nyernek. Az érdeklődőknek a felvételre, a fizetendő díjakra vonatkozó vagy az ezekkel kapcsolatos bármilyen természetű felvilágosítást az illetékes Bábaképző Intézet igazgatósága ad, tájékoztatásért tehát — a válaszbélyeg csatolása mellett — oda kell fordulni.

Budapest, 1943. február 27.

M. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter.

Férfiruhákat, használtakat legtöbb áron vehet, eladhat **MOLNÁR** használtruha üzletében Bémer-tér 1. (udvarban. Hívásra házhoz jövök.

Kukoricavetőmagot lehet igényelni

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala 6.625—1943.—III. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Értesítem az érdekelt gazdaközönséget, hogy akik megfelelő minőségű kukorica vetőmeggal nem rendelkeznek, jelentkezzenek folyó évi március hó 12. és 13. napjain a városgazdasági ügyosztálynál (II. em. 26. sz.) a hivatalos órák alatt.

A minisztérium által juttatandó kukorica vetőmagból csak azok részesülhetnek, akik ugyanolyan szokvány minőségű és mennyiségű kukoricát szolgáltatnak be a Hombárhoz, mint amennyi vetőmagot igényelnek. Azok az igénylő pedig, akik gabonalapjuk tanusága szerint a cseréhez szükséges szokvány minőségű kukoricával nem rendelkeznek, ezen körülményt a közélelmezési hivatal által kiállított igazolvánnyal tartoznak igazolni.

Tehát azok igényelhetnek kukorica vetőmagot, akik az előzőleg beszolgáltatott kukoricáról szóló elismervényt átadják, vagy a közélelmezési hivatal által kiállított igazolványt bemutatják. Az igénylés alkalmával az igényelt kukorica ára (mázsánként 26.90 pengő) készpénzben fizetendő.

Nagyvárad, 1943. március 10.

Klemens Rezső s. k.
gazdasági tanácsnok.

VESZ briliánst, ezüstöt, aranyat **ELAD** ÁCS TIBOR Széchenyi-tér 6. sz.

SZINHÁZ

A szinházi iroda közleményei:

Ma este: Bolond Ásvayné 24-szer

Szerdán este az idényben 24-edszer „A bolond Ásvayné" kerül szinre Hotty Éva felléptével.

Csütörtökön délután negyed 4 órakor *egységes filléres helyárakkal* Lehár Ferenc „Mosoly országa" cimű nagyoperett van műsoron. Minden földszinti jegy 90 fillér, emeleti jegyek 60 fillér, páholy 4 pengő.

Csütörtökön este *munkás előadás* keretében „Csipkeálarc" cimű mulatságos és izgalmas operett-újdonság van a szinház műsorán.

Pénteken este mutatja be a szinház az idény legnagyobb operett sikerét, a „Mária főhadnagy"-ot premier-bérletben, Daniss Győző rendezésében. Főszereplők: Jurik Julcsi, Hotty Éva, Göndör Kári, Fajk Rózsi, Benk Béla, Szabó Ernő, Daniss Győző, Bakay Lajos, Pákozdy Ferenc. Gyönyörü kiállitás. Bámulatos pazar jelmezek. A *Mária főhadnagy* előreláthatólag a nagyváradi szinpadnak is sokáig műsordarabja marad. Premier-bérlet pénteken este, Á-bérlet szombaton este, a többi esték bérletszünetesek.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel nagy gyermekelőadás. Szinrekerül „Az elvarázsolt királykisasszony" cimü meseoperett sok-sok énekkel és tánccal. Rengeteg humor és vidámság. Olcsó helyárak. Jegyek 40 fillértől 260 fillérig már válthatók.

HETI MÜSOR:

Szerdán este: A bolond Ásvayné.

Csütörtökön délután: A Mosoly országa.

Csütörtökön este: Csipkeálarc.

Pénteken este: Mária főhadnagy — premier-bérlet.

Szombaton délután: Az elvarázsolt királykisasszony.

Szombaton este: Mária főhadnagy. Á-bérlet.

Vasárnap délután és este: Mária főhadnagy.

Hétfőn este kivételesen 6 órai kezdettel: Mária főhadnagy. (Diszelő adás.)

Kedden este: Mária főhadnagy.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékszerész, Rákóczi-út 3. 356

Aranyat, ezüstöt, briliánst vásárol Tarján órás-ékszerész, Rákóczi-út 8. 185

Eladók regények Dr Baditz, Miskolc. 611

Eladó jókarban levő szürke szövet kosztüm középalakra. Damjanich-u. 37, ajtó 4 366

Jókarban levő férfi kerékpár eladó. Érdeklődni: Vörösmarty-u. 1. 398

Figyelem, ujdonság! Méznádmag kilója 10 pengő, fél kiló 5 pengő, kataszteri holdba 5 kiló kell. Veres csalamádé cirok háromszor kaszálható, kilója 3 pengő, magra vetve 25—30 mázsát terem, kataszteri holdba 5 kiló kell, csalamádéból 16 kiló. Kapható Magyari Jánosnál, Körösszeg, Bihar megye 396

Eladó sok ingatlan **Kölcsönök** kaphatók betáblázásra. **Jelinek** ingatlan iroda, Teleki-u. 2. Irodai órák 9-étől 2-ig 625

Eladó 2 vaságy rézsodronnyal, két éjjeli szekrény, Gerliczy-utca 24. 402

Olcsó telket keresek. Cim a kiadóban. 400

Állást nyer

KIFUTÓ-FIUT felvesz a Szent László nyomda R. T., Szilágyi Dezső-u. 5.

Tisztviselőnőt keres itteni iparvállalat azonnali belépésre. Csak érettségizett, jól számoló munkaerők — kezdők is — adják be ajánlatukat a fizetési igényük megjelölésével „Őskeresztény tisztviselőnő" jeligére a kiadóba. 388

17—19 éves ifjak, legalább 6 elemivel felvétetnek a Dreher-Haggenmacher Sörgyár váradszöllősi telepén. Jelentkezés 10—12 óra között. 393

KERESEK azonnalra 10 cipészt, 1 üzemvezetőt és egyet, akinek iparja van. Ajánlatok Büss Dezső, Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 49. szám alá küldendők.

20—30 éves nők legalább 6 elemivel felvétetnek a Dreher-Haggenmacher Nagyváradi Sörgyárnál. Jelentkezés 10—12 óra között a váradszöllősi telepen. 392

Kocsisokat felvesz a Dreher-Haggenmacher Nagyváradi Sörgyár. Jelentkezés 10—12 óra között a váradszöllősi telepen. 391

Perfekt gyors- és gépirónőt felveszek. Dr Dobay és dr Könyves ügyvédi iroda, Szamiszló-utca 4. 405

Csapost és boltiszolgát felveszek. Péter Sándor, Piac közepén, városi sörház. 404

Fiatal bejárónőt 15-re keresek. Jelentkezés délben 12—3 között Rónáné, Teleki-u. 4. 403

Különféle

Fertőtlenitést, poloskát, mojt, mindennemü férgek irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Paragázzal poloskat, molyt, petéit mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Elveszett bordó kabátöv Hitler Adolf utcán, megtaláló hozza Szent József szanatoriumba portára. 401

Szakképzett fűszerkereskedő pénzes társat keres. Cimet a kiadóba. 406

Kölcsönt előnyös feltétel mellett folyósít „Hitelszövetkezet, Bethlen István u. 6. 362

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

Felelős szerkesztő: Dr. Pál Árpád

Felelős kiadó: Dr Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.